

Az östermelés nincs néhány nagyobb vállalkozás kezén, mint akárhány iparágunk, ennek a megszervezésénél tehát feltétlenül szükség van az államhatalom közbenjárására.

Még a kartellek legelkeseredettebb ellenségei sem tehetnek ez ellen a szervezkedés ellen kifogást akkor, ha az állami irányítás és ellenőrzés bele tudja vinni az egyedül lehetséges erkölcsi alapot: az egymást megértő és támogató magyar nemzeti gondolatot.

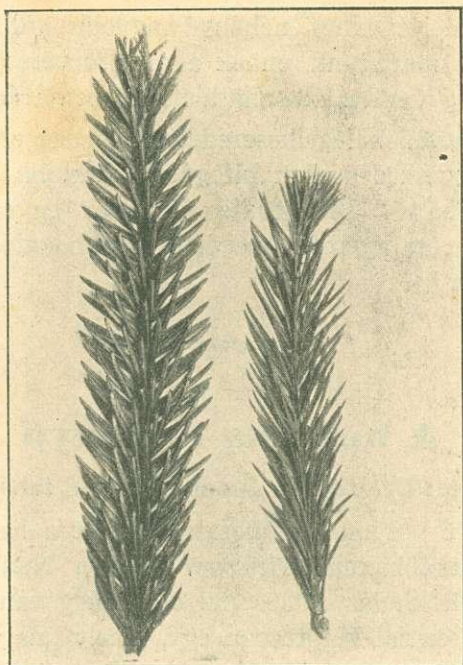
A hamvas lucfenyő

Írta: Dr. Tuzson János egyetemi tanár.

A lucfenyő számos változata között a hamvas lucfenyő egyike a legritkébbeknek. *Beissner-Fichten* Nadelholzkunde c. munkában (III. kiadás, 1930. 192 old.) meg van említve, hogy a lucfenyő változatai között van egy, amely „nagyon ritka; tői hamvasszínűek”.

A hamvas lucfenyőt, nagy meglepetésemre, saját erdőbirtokomon fedeztem fel, ahol egy 35 éves, ültetett állomány van. Ez egy völgy alján, mintegy 200, igen buján fejlődő példányból áll. A fák túlombozata igen dús, tömött. A tűlevelek mind a négy oldalukon, de különösen két felső (belső) lapjukon fehéresek, illetőleg hamvasderesek, hasonlóan, mint ahogy ez az ezüstfenyő (*Picea pungens*) deres alakjain különféle fokozatban tapasztalható.

Ennek a hamvas színeződésnek lényege az, hogy a tűk oldalapjain a szájnnyílások régióját hamvas bevonat borítja és magukat a tömött sorokban álló szájnnyílásokat egy-egy fehér dugasz tölti ki. Ezt a fehér bevonatot az abszolút alkohol órákon keresztül tartó idő alatt sem oldja, Alkanna-kivonattal nem festődik, ellenben sudán III-mal gyengén pirosas színt vesz fel. Így tehát nem gyantatermészetű, hanem egy viaszbevonat, amely mikroszkóp alatt finom szemcsés szerkezetet mutat. Kétségtelen, hogy e szemcsés szerkezet következtében a bevonat nem akadályozza a gázcserét, csupán korlátozza, főleg a párol-

Balról: *Picea excelsa* var. *glauca*. Jobbról: *Picea excelsa* *typica*. Mindkettő egymás közelében nőtt 5 éves csemete hajtása. Keveset kisebbítve.

gást. Emellett bizonyít a fák teljesen egészséges és buja fejlődése.

A közönséges lucfenyő tudvalevőleg hegyi növény, illetőleg hűvös, nedves légkört igényel. A hamvas lucfenyő ellenben fenti mátrai termőhelyén, 300 m. t. f. magasságban kitűnően fejlődik. Nemcsak hogy az alacsony fekvés és az erős napsütés nem hátráltatja az állomány fejlődését, hanem ellenkezőleg az összes fák gyönyörűen fejlődnek. A sűrűn leveles hajtások tömötten állanak egymás mellett, a tűk pedig feltűnően nagyok, merevek, erőteljesek.

Az állomány közelében egy igen napos, száraz talajú, ritkás cserfaerdővel borított lejtő van, amelyben a szóban levő hamvas lucfenyők tobozaiból a szél által odasodort magvak egyike-másika kikelt és itt már öt-hatéves utódok találhatók. Ezeken megállapítható, hogy az erőteljes fejlődés és a hamvaság az utódokon is öröklődik. Ezek mindenben hasonlítanak az

idős állomány fáihoz és elütnek a tőlük nem messze telepített közönséges lucfenyőcsemetéktől, amelyek szintén négy-hatévesek és ugyan nem a legjobban, de tűrhetően fejlődnek.

Látjuk tehát, hogy a szóbanlevő hamvas lucfenyőállomány nemcsak hogy jól tenyészik a Mátra meleg és száraz klimájában, vagyis a közönséges lucfenyő természetes előfordulási helyétől lényegesen elütő viszonyok között, hanem képes itt maga-bevetődés által egy kifejezetten csertölgy-formációba betelepíteni.

Ez a körülmény kétségtelenül amellet szól, hogy ebben az esetben a tóalaktól nemcsak alaki és színbeli sajátágaiban eltérő válfajjal van dolgunk, hanem egy fiziológiai és biológiai szempontokból is lényegesen eltérő változatról van szó, mely tehát a közönséges lucfenyőnek kifejezetten xerophyta módosulata.

A hamvas lucfenyő eme eltérő természete fizikai szempontokból könnyen megérthető: a tülevelek viaszbevonata védi azokat a párolgás, más szóval a szárazság és a nap heve ellen. Ennek következtében a *hamvas lucfenyő száraz, napos fekvésű területek — és így az Alföld pusztáinak is sokat ígérő erdei — és parkfája gyanánt kínálkozik*, amely emellet igen szépfájú és gyorsnövésű fatörzset szolgáltat. A szóban levő állomány 35 éves fáit átlag 18 m magasak és mellmagasságban átlag 33 cm átmérőjűek. Ez az erőteljes növekedés is amellet bizonyít, hogy csakugyan olyan válfajjal állunk szemben, amely szárazabb és melegebb fekvésű termőhelyekre különlegesen megfelel.

Hogy az én 35 éves állományom honnan származik, nem tudtam megállapítani. Aki e fákat beszerezte és odateleپítette, nemrégén elhunyt és más nekem erre nézve felvilágosítást nem nyujthatott.

A fák csiraképes magot már bőségesen teremnek és a mag az idén már forgalomba is került. Így a földmívelésügyi minisztérium erdészeti főosztálya csemetekertjeibe az idén már 25 kg magot vettett el; külföldön pedig, a Hamburg melletti Elms-hornban, a Timm J. cég vetett e magból.

